

ОЛИВЕРА НИКОЛОВА

ПРИКАЗНИ ЗА

Зоран Поки

ОЛИВЕРА НИКОЛОВА

ПРИКАЗНИ ЗА ЗОКИ ПОКИ

(СКРАТЕНА ВЕРЗИЈА)

ЛИДИЈА

Не ќе постоеше Зоки Поки, ако не постоеше оваа Лидија. Оваа Лидија што е голема до моево колено и што има очи како џамлии.

Не ќе постоеше Зоки Поки, но ќе постоеше едно дете со едно обично име – Зоран.

Кога првпат се сретнаа, Лидија му рече:

– Како те викаат?

А тој рече: – Зоран.

– Не, – рече таа, – ти си Зоки.

– Зошто Зоки?

– Скратено. Така е поубаво. Ти си Зоки, Зоки ... Поки. Ако?

– Ако, – се согласи тој малку збунето; но и зарадувано дека ќе има ново име. Рече гласно:

– Зоки Поки. Добро.

– Гледаш дека ти се допаѓа! Тоа ти е име!

Навистина, тоа беше име.

И оттогаш малечкиот Зоран како да стана голема и важна личност. Не дозволи никој повеќе да го вика со неговото старо име.

А Лидија, што живееше на подолниот кат од неговата зграда, му стана најдобрата пријателка.

КАКО БРОИ ЗОКИ ПОКИ

Почна Зоки да учи да брои. Му покажаа кои се бројките до десет, тој ги повторуваше цел ден и сите помислија дека ги научил.

Вечерта дојдоа гости и му донесоа на Зоки кесе карамели.

– А, – рече бабата, – не знаете вие, Зоки умее да брои до десет!

– Да видиме, – извикаа гостите, – ако умее тогаш, нека ги изброи карамелите што му ги донесовме.

– О, тоа е најлесно, – рече Зоки, – веднаш!

Тој ги растури карамелите пред себе и почна.

– Една карамела, – вели Зоки, – и одделува настрана една карамела, – две карамели ... Три карамели ...

– Браво, браво! – велат гостите.

– Три карамели ... – повторува Зоки и, та што стана!

Тој застанува и не може да продолжи понатаму.

Мајка му му помага:

– Че ... че ...

– Четири! – се сеќава храбро Зоки и бликнува во радост: – Четири! Знаев јас, четири!

– Ајде понатаму! – го насрчуваат гостите. Зоки пак застанува.

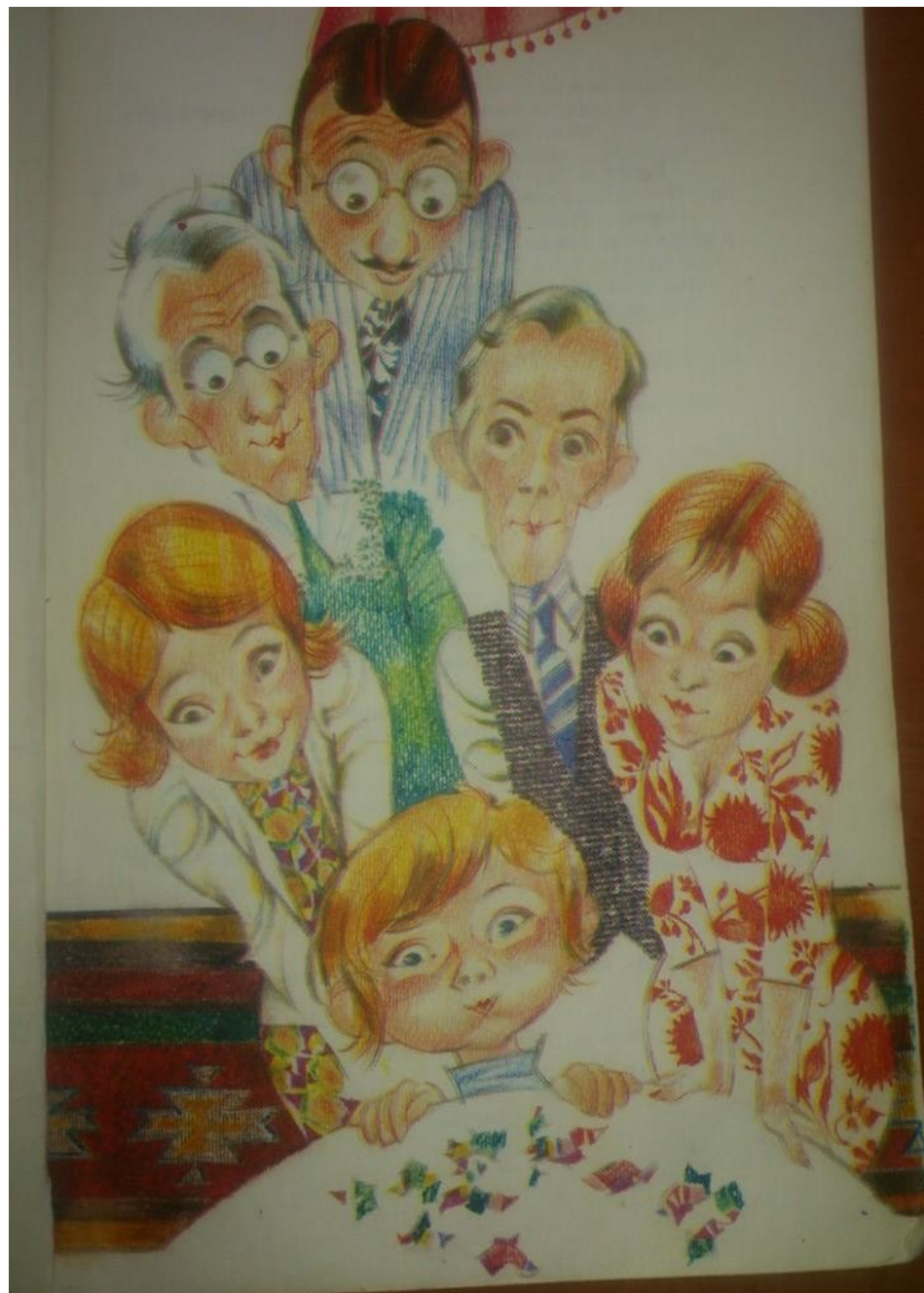
– Пе ... пе ... – одново го храбри мајка му, а тој зинал во неа за да ѝ ги погоди мислите.

– Пе ... ? – се прашува, но одеднаш се сеќава: – пет! пет, пет, пет!

– Понатаму, понатаму! – викаат нестрпливо гостите.

Но Зоки Поки ја врти карамелата во рацете, се вртка, гледа во мајка си, па сепак не може да си спомни која бројка доаѓаше по пет.

И неочекувано за сите тој си ја става карамелата в уста.

- Оваа не е за броење, – вели, – не чини!
- Па и оваа не чини, – вели Зоки и за следната карамела. – Пих, какви карамели сте ми донеле!
- Гостите го гледаат и се потсмевнуваат.
- Зарем и другите карамели не се за броење и не чинат? – го прашува еден чичко.
- Чекајте првин да ги пробам, – не се збунува Зоки, – а потоа ќе ви кажам дали се за броење.
- И една по една, Зоки си ги става карамелите в уста.
- Најпосле, тој зачуден извика:
- О, па веќе нема карамели за броење!

СО ШТО МОЖЕ ДА СЕ КУПИ СИОТ СВЕТ

- Во едната рака Зоки стега два динари, а со другата ја држи Лидија.
- Што сакаш да ти купам, Лиде. Имам многу пари, – вели тој. – Сè би направил за својата пријателка.
 - Сакам панделка, – вели Лидија. – И црвена, и бела, и жолта, и зелена, и сина, и . . .
 - Нема таква панделка, – вели Зоки.
 - Има.
 - Нема. Јас знам повеќе од тебе.
 - Ти ништо не знаеш, – вели Лидија. – А и не сакаш да ми купиш.
 - Посакај друго, – вели Зоки, – веднаш ќе ти купам.
 - Сакам гума. И црвена и жолта и бела и зелена.
 - Ех, ех, нема ни таква гума.
 - Има.
 - Нема. Посакај друго!
 - Сакам јајце зелено, и црвено . . .
 - Пак и зелено, и црвено, и сино? Нема! Друго, друго! Лидија веќе се лути, но пак вели:
 - Сакам зелено, сино, бело, жолто . . . Тоа сакам.
 - Тоа не може да се купи, – вели Зоки. – Што сакаш ти поправо?
 - Сакам сè, – вели Лидија, – сè, сè зелено, сино, бело, жолто . . . – и веќе сака да плаче.
 - Како сè, сè? – Сè што лета, сè што оди, сè што има? Сиот свет?
 - Да, – вели Лидија, – сиот свет зелен, црвен, жолт, син . . .
 - Зоки најпосле се досетува.
 - Одат во еден колонијален дуќан. Зоки ги подава двата динари и вели:
 - Чичко, сакам да го купам сиот свет. За Лидија.
 - Како? – прашува продавачот.

– Сиот свет жолт, син, зелен, црвен . . . – вели Лидија.
– Ке плаче ако не ѝ купам, – објаснува Зоки.
– Добро, – вели продавачот и им завиткува нешто во една хартија. – Еве.

Децата излегуваат надвор.

Во хартијата има две шарени бонбони. Лидија ни нај- малку не е изненадена. Веднаш го грабнува едното бон- бонче и го става в уста. Другото го зема Зоки.

Децата сега шлапкаат со устите, лижејќи ги бонбон- чињата. Најпосле Лидија вели:

– Леле, Зоки, ама е сладок сиот свет! Да го изгри- зам ли?

ЗОКИ ПОКИ БЕШЕ В ПАРК

Зоки беше в парк па кога се врати оттаму, го прашаа:

– Што виде таму, Зоки?

Зоки како одамна да го очекувај ова прашање. Тој знаеше дека децата често така ги прашуваат, за да ги научат повеќе да гледаат околу себе.

Како па тие тоа да не го правеа!

Но Зоки како Зоки, беше подготвен на сè, па за да им направи задоволство на постарите, почна да реди:

– Видов еден чичко. Леле колку беше смешен! Не- маше друга работа, па со една жица ги буцкаше сите к'ливчиња што децата ги испуштаа. Потоа си ги ставаше во една кошница за да си ги носи дома.

Возрасните се насмеаја, но сепак го поттикнуаа:

– А друго што виде?

– Една мајка и едно дете седеа на една долга штица што се клацкаше . . .

– На игралиштето ли?

– Да. Но каква лоша мајка! Таа беше од едната, а де- тетото од другата страна на штицата. Кога детето ќе дојдеше до земјата, таа ќе му направеше така тоа пак да се крене горе. О, кутрото, не смееше дури ни да заплаче! Да ви- девте само!

– О, о, – рекоа возрасните и пак се насмеаја.

– А што видов нешто друго!

– Што, што?

– Видов како едно бебе го чува деда си крај својата количка. Дедото дREMеше, а бебето мавташе со рачињата, за да му ги ишка мувите пред носот!

– О, о, – рекоа пак возрасните и пак се насмеаја.

– Потоа видов како едно големо дете си играше во тревата. Чичкото чувар го виде, потрча по него и му рече: „Дојди да ти го измерам грбот, невоспитанко!“ Но детето беше неучтиво и избега.

И на ова возрасните пак се насмеаја.

На Зоки му е радост кога некој се смее, но тој нејќе нему да му се смеат.

Затоа тој рече:

– Е па, кога на сè што ќе ви кажам се смеете, тогаш нема повеќе што да ви кажувам!

И тој тупна со ногата и си излезе.

КОГА БАБАТА СЕ ЛУТИ

Еднаш баба му му се налути на Зоки. Веќе* не знам зошто беше, но му рече: „Срам да ти е, Зоки, не зборувам повеќе со тебе.“

Но со кого ќе зборува Зоки ако не со баба си. Дома повеќе никого нема. Тато и мама се на работа, Лидија в градинка.

Тој се замисли:

– Ами ако те насмеам, бабице, и тогаш ли нема да зборуваш со мене?

– Не, – рече баба му, – нема да ме насмееш.

Тогаш Зоки ја зеде вазната и ја стави на глава, па рече:

– Гледај, бабице, нели сум смешен?

Бабата го погледа но не се насмеа.

Зоки со машата си го исцрни лицето, а со карминот на мајка си си нацрта смешни извиени мустаки.

Бабата пак не се насмеа.

Тогаш Зоки отиде во бањата, ја зеде четката за пајажина, ја стави под мишка и почна важно да шета по собата.

Но бабата ниту го забележа, ниту пак нешто од сето тоа ѝ се стори смешно.

Зоки рече:

– Штраки, буки, кики, бум!

Но и тоа не го направи саканиот впечаток.

На Зоки веќе не му текнуваше што да направи. Испие една чаша вода, го потргна Фигаро за опаш, погледа низ прозорецот, нацрта едно човече со седум нозе, но ништо! Без баба си е страшно усамен.

Најпосле се реши.

Го зеде бокалот од масата, замижа и го истури врз главата.

Водата плусна по подот, а бабата скокна разлутено.

– Ти, неранимајко, ти непослушко, знаеш ли дека ќе те натепам толку убаво што ќе запомниш?

Но Зоки, дури сега среќен, беше подготвен на сè:

– Ако, бабице ако! Натепај ме, убаво натепај ме! Само те молам, зборувај ми. Не можам кога не ми зборуваш ...

ГОСТИН ОД СЕЛО

Кај Зоки дојде гостин. Едно селанче од некое далечно село, дете на пријателот од татко му. Се викаше Толе. И тој Толе постојано молчеше.

Седи на столот, ги скрстил рацете и гледа во шарениот Килим. А на Зоки му е здодевно тоа молчење. Сака да го зазборува. Но бидејќи не знае како, тој се напрчува и вели:

– Вие в село немате високи куќи, нели?

– Немаме, – мрмори Толе, како тој да е виновен поради тоа.

– Немате ни кино.

– Немаме.

– Ни театар, ни циркус, ни големи улици, и тротоари, немате ни лифтови, ни големи продавници, ни автобуси, ни ...

– Немаме, – одвај пелтечи Толе.

– Немате ни електрични печки, ни тераси, ни вакви огромни оџаци ...

– Е, немаме ...

– Па што имате тогаш?

И Зоки Поки, занесен мисли дека е победник.

Толе ја крева главата и почнува да мисли.

– Па ... имаме ... имаме двор. А вие имате ли двор?

Зоки се чешка по главата.

– Е, двор немаме ... И петелот го чуваме на таван.

Толе се охрабрува.

– А имате ли ... поле?

– Немаме, – вели Зоки.

– Ете, гледаш! А каде ви растат јаболкниците, крушите, лозјата? На терасата?

Зоки се налутува.

– Добро де, добро. Па што друго?

– Немате ни крави, – вели Толе, – ни биволи, ни воденица ... нели? Ни поток, кажи!

– Е, немаме, – признава Зоки. – Но повеќе со ништо не можеш да се пофалиш.

Но Толе дури сега се топори.

– Како да не! А имате ли вие, кажи – планина?

– Планина? – се чуди Зоки. – Кој може да има планина?

– Па ние! До нашата куќа се наоѓа планина.

– Види, види – се вчудовидува Зоки и замолчува.

Тогаш влегува бабата со раце запретани во тесто.

– Ех, – вели таа, – струјата изгасна. – Питата нема каде да ја печам.

– Ние в село имаме вршник, – вели Толе, – и фурна, а вие електрични печки.

Мисли Зоки, мисли, и одеднаш сè му станува јасно.

Па што, си вели тој, тие имаат она што немаме ние, а ние пак она што немаат тие. Па тоа е прекрасно!

Од оваа мисла лутината брзо му поминува и неговото лице со наклоност се насмевнува кон гостинчето од село.

И МЕЧЕТО ИМА ГРИП

Зоки е болен од грип. Стариот чичко доктор рече дека ќе мора да остане в постела, ако сака побрзо да оздрави.

Но на Зоки му е многу здодевно в постела. Тој лежи сам, мајка му е на работа, татко му е на работа, а баба му го готви ручекот во кујната.

– Бабо, – викна одеднаш тој, – дај ми го Сламеното Мече да си поиграам.

Баба му доаѓа но ѝ паѓа на ум дека Зоки ќе се открива ако му дозволи да си игра со Мечето.

– Мечето? – се чуди таа. – Па нели ти е жал за него, Зоки? Ако е до тебе и тоа ќе се разболи од грип.

Мисли Зоки, мисли, и нема што да каже. Баба му пак си оди во кујната и нему му е уште потешко вака сам.

Надвор врне дожд и прозорците се влажни.

– Бабо, – вика пак Зоки, – дојди бргу вamu!

Баба му доаѓа: – Што е, Зоки?

– Ама не знаеш ли? И Сламеното Мече е болно од грип!

– Како? – се чуди баба му и поаѓа кон Мечето што седи жално исфрлено во аголот.

– Кха, кха, – кашла Зоки зад нејзиниот грб, претворајќи го гласот, и вели: – Слушаш ли, Мечето кашла! Настигнато е!

– Па што да правиме, Зоки? – вистински се чуди баба му.

– Донеси го кај мене в кревет. Да се стопли, бабо. Така заедно ќе оздравиме.

– Добро, – вели баба му. – Но ќе треба и од лекот заедно да пиете. За Мечето знам дека ќе пие, тоа сака да оздрави, но ти ќе пиеш ли?

Зоки размислува.

– Инаку не ти го давам!

– Ќе пијам, – вели Зоки и ги подава рацете кон Сламеното Мече.

Баба му го става Мечето во постелата на Зоки.

– Но, да знаеш, нема да се откривате. Зашто Мечето тогаш повеќе ќе настане и јас ќе ти го земам.

Така сега Зоки и неговото Сламено Мече лежат мирно во постелата, покриени дури до устата.

Зоки само тивко му зборува на Мечето и го трга за нозете под јорганот, а бабата спокојно си работи во кујната.

Ц Р Т Е Ж

Татко му на Зоки Поки не е многу дома, но кога е, тој скоро целото време му го посветува нему.

Денеска тој му покажува како се обојува веќе нацртана кука.

Тато ќе нацрта кука – и Зоки ќе нацрта кука.

Потоа тато ќе ја обои куката: покривот со црвена боја, ѕидовите на куката со жолта, прозорците со кафена, тревата околу куката со зелена, а небото со сина боја.

Сега е ред и на Зоки.

– Можеш ли сам? – го прашува тато.

– Можам, – вели Зоки.

И го обојува – покривот со зелена, куката со сина, небото со кафеава, тревата околу куката со црвена, а прозорците со жолта боја.

– Не, Зоки, – вели тато, – куката и прозорците можат секако да се обојат, но тревата не може никогаш да биде црвена, ниту пак небото кафеаво или пак покривот зелен. Погледни го пак мојов цртеж и почни одново!

Зоки го погледнува татковиот цртеж и почнува.

Сега небото е црвено, покривот жолт, а тревата околу куката кафеава.

Пак почнува одново.

Но еве, небото е сега зелено, тревата сина, но затоа пак покривот е црвен.

И уште само еднаш – и покривот е црвен, небото сино, но затоа пак тревата е жолта.

– Тревата е жолта само кога е исушена, сине, – му вели тато. – А нашата трева е зелена. Обои ја правилно уште неа и готов ќе биде цртежот.

Но на Зоки повеќе не му се црта.

– Тато, – вели тој, – но додека јас цртав . . . тревата се исуши. Ако? Нека остане жолта!

ВО ЗООЛОШКАТА ГРАДИНА

Мама го одведе Зоки во зоолошката градина. Зашто тој веќе треба да научи како се викаат некои животни.

– Зоки, ова е штрк, – му покажува мама.

– Штрк, – повторува Зоки.

– Ова се вика жирафа.

– Жирафа – вели и Зоки, а во себе си шепоти: „Штрк, жирафа . . .“

– Мечка, Зоки, – му покажува пак мајка му.

– Мечка. „Значи штрк, жирафа, мечка . . .“

– А види, ова е слон. Ти се допаѓа ли?

– Слон. Не знам . . . дали ми се допаѓа. „Штрк, жирафа, мечка, слон . . .“

– А ова е лисица, Зоки – вели мама и го прашува: – Ќе запомниш ли, сине?

– Лисица, – вели Зоки. – Веќе знам. – А во себе шепоти како научена стихотворба: „Штрк, жирафа, мечка, слон, лисица . . .“

– Доста е за денес, – вели мама. – Сега, Зоки, да повториме. Како се викаше ова животно? – и таа му покажува на лисицата, до која застанаа.

Зоки шепоти очаено во себе: „Штрк, жирафа, мечка, слон, лисица . . .“ Но никако не може да ги почне имињата одназад. Тоа му е многу тешко. Затоа тој истрчува кај штркот и лесно почнува да реди:

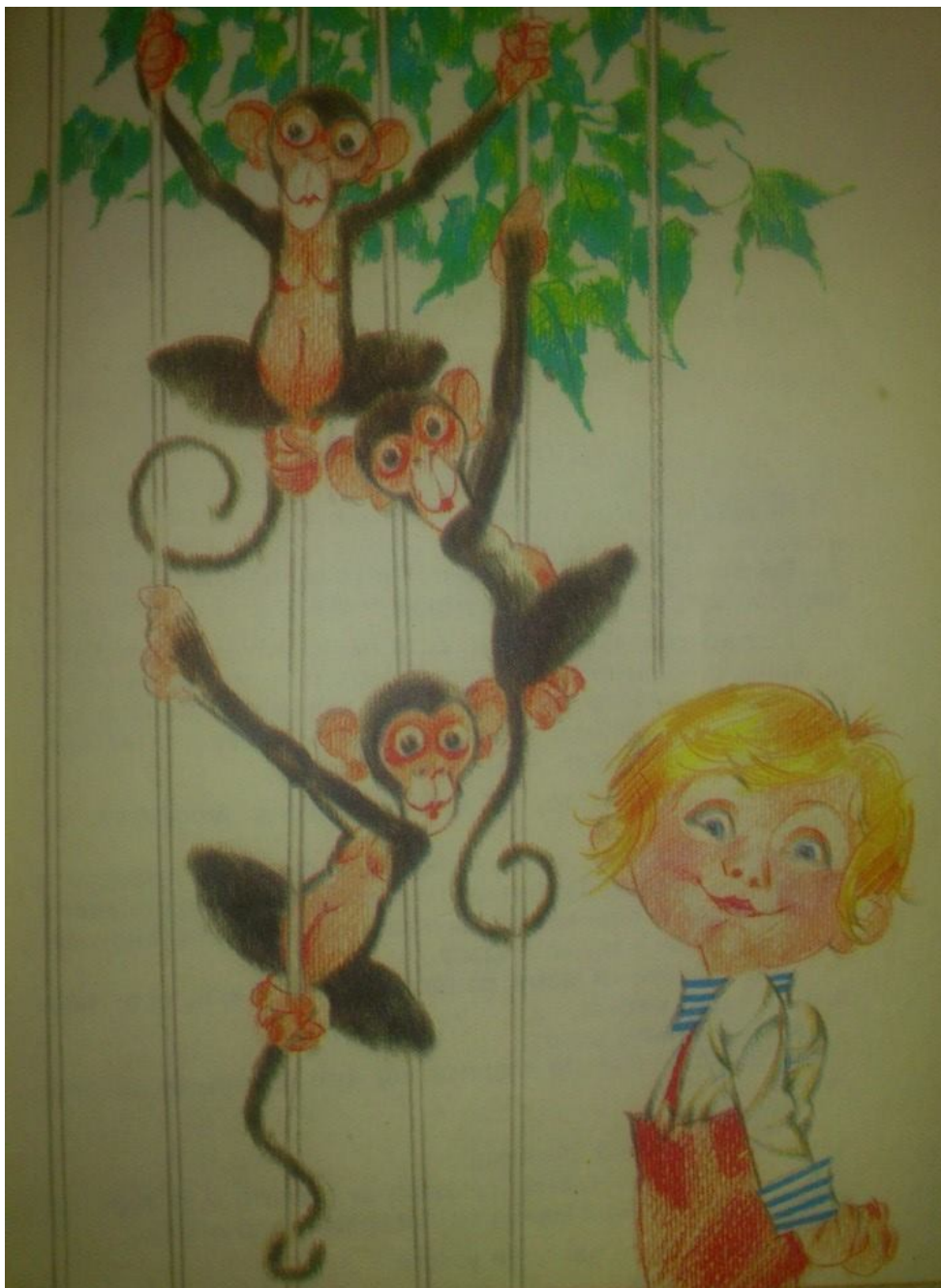
– Штрк, жирафа, мечка, слон, лисица.

Мама ја сфаќа работата.

– Добро, Зоки, – вели таа, – можеби вака полесно ќе ги запомниш. Нели ти личи штрков на моево чадорче? Жолта рачка како неговите нозе, а неговите бели крилја го прават чадорчето . . .

– Личи, – вели Зоки. – А жирафата пак ми личи на твојата шарена блуза.

– А мечката?
– Мечката? – се чуди и Зоки. – Мечката нека биде твојата бунда, ако?
– Добро, Зоки. А слонот?
– Слонот ми личи ... ми личи ... на нашиот голем бокал дома. Не е токму таков, но ако!
– А лисицата, Зоки, нели ти личи на нашиот мачор Фигаро?
– Да лисицата нека биде нашиот Фигаро.
– Е сега, Зоки како се вика животното што е шарено како мојата блуза?
– Жирафа, – вели Зоки.
– Добро. А што претставува моево чадорче?
– Штрк. Жолти нозе, бели крилја.
– А на кого личи, Зоки, нашиот мачор Фигаро?
– Ха, – се смее Зоки, – на лисицата, еве ја!
– А кое е ова животно?
– Слон. Личи на нашиот бокал. А она е мечка.
– Одлично, Зоки.
Потоа мама и Зоки си одат дома.
Но дури таму почнуваат да се случуваат необични работи.
На пример, Зоки вели:
– Бабо, дај ми го слонот, ми се пие вода!
Или: – Нашата лисица сакаше да го искине штркот на мама.
Или: – Мама ги соблече жирафата и мечката.
А што прават оние што го слушаат вака да зборува?
Се фаќаат за глава, се разбира!

СПОРЕД ЗАСЛУГАТА

Недела е. Сите се дома – и тато, и мама, а се разбира, и бабата и Зоки.

Ручекот се вари на шпоретот и ја исполнува собата со миризба што предизвикува силен апетит.

Додека ручекот се вари, сите по нешто работат. Тато, на пример, купи леб, го донесе дома и го исече на тенки парченца; мама направи салата од зелка и ја нареди масата за ручек; бабата го привардуваше ручекот и се врткаше околу шпоретот. А Зоки што правеше?

Се разбира, и тој се врткаше околу шпоретот, но зошто?

Јасно! Тој само го поткреваше капакот на тенџерето во кое се вареше јадењето. Го поткреваше неколкупати, замижуваше и длабоко вдишуваше од опојната миризба.

И најпосле – ручекот стаса.

Зоки прв си ги изми рацете и, се разбира, исто така прв седна до масата.

Но тогаш тато рече:

– Чекајте сега! Да видиме кој што заслужил за овој ручек.

Бабата рече:

– Јас го зготвив ручекот.

– Заслужуваш јадење, – заклучи таткото и ѝ тури на бабата полна чинија манџа со прекрасно парче месо.

На Зоки му се наполни устата.

Мајката рече:

– Јас го исчистив станот, ги измив садовите, направив салата и ја наместив масата.

– И ти заслужуваш јадење, – рече таткото, и нејзе ѝ стави полна чинија манџа и едно исто така убаво парче месо.

Зоки сега веќе мораше да си подголтнува.

– Јас пак – рече таткото, бев на пазар, купив сè што требаше, донесов леб и го исеков, донесов и дрва. Заслужувам ли ручек?

– Заслужуваш, – рекоа и бабата и мајката, па таткото и себе си ја наполни чинијата.

– А ти, Зоки, што направи? – се заврте таткото кон Зоки.

– Јас? – се зачуди Зоки. – Зарем и јас треба нешто да направам?

– Треба, – рекоа сите.

– Јас ... јас ... – почна Зоки, и уплашен дека вака како што пошло ништо не ќе добие за ручек, одненадеж се досети:

– Јас го кревав капакот на тенџерето ...

– Капакот? – рече таткото, – капакот? Хм ... Тогаш, Зоки, еве ти го капаков за ручек!

БАЛОН

Балоните се убава работа. Особено кога ќе се добијат на подарок.

Тоа го научи и Зоки Поки за својот роденден.

На негово име поштарот донесе едно пакетче. Мајка му го отвори пакетчето и од него испадна еден убав жолт балон.

– Балонот ти го испраќа тетка ти и ти го честита роденденот, – рече баба му читајќи го писмото.

Многу се зарадува Зоки.

Го наду балонот, му ја врза грлушката со конче и го пушти по собата.

Балонот е лесен како пердувка, и штом Зоки само малку ќе дувне со устата, тој се извишува уште повисоко – сè до таванот!

А пак кога ќе му ја одврзе грлушката! Еј, што станува тогаш! Воздухот шишти ли шишти, како пиштало.

И како сега да не ги сакаш балоните!

Целото попладне Зоки Поки дочекува гости.

Мајка му и баба му ги честат, татко му разговара со нив, а Зоки само ги пребројува подароците.

Што ти не доби! Не може ни да се изброи, ни да се опише.

Најпосле, тоа и не е толку важно. Зашто сепак за Зоки најубав подарок остана големиот жолт балон од тетка му.

Вечерта дојде и чичко му на Зоки.

Додека другите се поздравуваа, Зоки гледаше во неговите раце. Но тие беа празни.

Еј, каква жалост! Што му стана на овој чичко, па ништо да не му купи!

И за да му покаже дека заборавил да му купи подарок, Зоки рече:

– Види, чичко, тетка ми го испрати овој жолт балон дури преку пошта!

– О, – рече чичкото, и изгледаше како малку да се сневесели. – Јас пак мислев дека немаш балон . . .

– Знам и да го надујам, – рече Зоки, -- види!

И Зоки трчаше по собата, го дуваше балонот, пак го испушташе воздухот и пак ја врзуваше грлушката толку занесено, само за да му покаже на чичко си дека ете, тој и без неговиот подарок убаво си поминува и дека ни најмалку не му е криво што ништо не му донел. Ако, нека види!

Но во еден миг нешто направи – пак! – и балонот го снеса.

Зоки остана со зината уста.

КОЛАЧИЊА

Мајка му на Зоки направи колачиња. Ишарани одозгора со бадемчиња и со чоколада.

Штом ќе ги видеше, на Зоки нешто скокотливо ќе му заиграше во стомакот.

– Мамо, – постојано молеше тој, – да земам ли уште едно, само уште едно сосема малечко колаче?

Мајка му се смешкаше, но кога еднаш насирна во садот во кој ги чуваше колачињата, виде дека се тие преполовени.

Се замисли таа и ги крена колачињата високо над долапот.

– Ами сега што ќе прави Зоки! Ги нема веќе колачињата!

– Мамо, – прашува пак тој, – а кога ќе ги јадеме оние колачиња?

– Кога ќе дојдат гости, – вели мама. – Доста ти се тебе. Лошо ќе ти биде од многу колачиња.

Но на Зоки не му е ни најмалку лошо. Штом ќе се сети за колачињата него стомакот го боли по нив.

Најпосле дојдоа гостите.

Тие уште си ги соблекуваа капутите во претсобјето, а Зоки ги прашуваше:

– Јадете ли вие колачиња?

Потоа гостите влегоа во собата.

– Мајка ми направи многу убави колачиња, – вели Зоки и така го прекинува разговорот што неговите родители го започнале со гостите.

– Зоране, биди умен, – го поттргнува баба му.

Зоки се сневеселува. Но не поминува многу време, тој пак се сеќава за колачињата. Но како да почне разговор за нив?

Се свртува кон мајка си:

– Мамо, – вели, – ние имаме гости. – Зарем нема да ги почестиш со колачињата?

Гостите изгледа ја разбраа работата, па почнаа да се смеат.

Мајка му ги донесе колацињата и почна да ги почестува гостите. Но Зоки го одминува, како да не го гледа!
– Мамо, а мене? – прашува Зоки и веќе сака да плаче.

– Па ти не си гостин, сине, – вели мама.

– Не сум гостин? А кога би бил гостин, би ме почестила ли?

– Се разбира, – вели таа, – но ти не си гостин.

– Ке бидам, – вели Зоки. – Веднаш ќе видиш!

И тој истрчува надвор, а гостите го испраќаат со смеање. По малку време некој чука на вратата. Мама отвора. Тоа е Зоки.

– Добар ден, – вели тој. – Ви дојдов на гости. Ке ме почестите ли со колациња?

Мајка му веќе нема што да прави, па го седнува заедно со другите гости и го почестува.

Зоран зема едно колаче, но уште тоа не го изел, веќе мисли на друго и ја подава раката кон послужавникот.

– Е, Зоки сине, – вели мајка му, – почекај малку! Па така не прават гостите!

Но Зоки Поки ли нема да се досети!

И тој сега вели:

– Па јас не сум гостин, мамице! Јас сум твојот Зоран!

ГОЛЕМО ПАТУВАЊЕ

Не знаете вие колку Зоки Поки сака да патува! Секое утро оди тој до неподвижните автобуси и камиони на улицата, ги гледа, ги отвора нивните врати, разговара со шоферите, влегува во кабините, и црта прави и криви линии врз големите, прашливи врати на овие возила.

А еден ден тој тргна на едно големо, долго и возбудливо патување.

И да знаете, тоа беше тогаш кога Зоки Поки научи да си го пишува името.

Патуваше така Зоки од еден мал град во едно големо село, па покрај една широка река до едно долго море, дојде во една тесна улица, а потоа изби на еден малечок плоштад, па виде една ниска планина и се искачи на една висока рамнина, и сè така патуваше и патуваше по целиот, по целиот свет...

Патуваше со денови и со ноќи, а крај него дуваше ветар и патиштата го засипуваат со својот прав, и сонцето го печеше, и студот го штипеше. Моторот работеше неуморно, а Зоки ни да се помрдне – сè на истото место си седи, гледа што станува и молчи, глас не пушта од себе!

Така тој ја пропатува едната половина од овој широк свет – доволно му е кога е дете! – и токму сакаше да појде и понатаму, туку шоферот го запре камионот, ја тресна вратата од кабината, го донесе дебелото црево и – почна да го мие извалканиот камион.

А тоа беше страшното!

Затоа што токму поради ова мораше да престане ова долго, најдолго и возбудливо – највозбудливо патување.

Не чудете се многу!

И не жалете го бестрашниот Зоки Поки!

Зашто, што е најчудно, и тој самиот не знае за ова големо патување.

Додека тој си седи дома, тоа наместо него патуваше неговото име, што тој го напиша врз прашливата врата на големиот камион.

КАКВО ЛЕТО!

Треба да се запише тоа лето. Зашто тоа не беше само обично лето. Тоа беше лето за Зоки.

Го испратија Зоки на летување, сам.

Не ќе верувате?

Зошто не! Го испратија заедно со другите деца од улицата, во една голема група што одеше да летува на езеро. Се разбира, со нив одеа и неколку раководители, но Зоки не се грижеше многу за нив. Нека се грижат тие за него! А ако му е нешто тешко, – е, ќе најде тој итрец начин да ги надмудри!

Со родителите и баба му што постојано го бацуваа, се збогува како во сон.

Мислеше на езерото; на бањањето без сапуница, а најмногу мислеше на тоа дека ќе прави сè што ќе посака.

И навистина, излезе нешто слично, но не наполно онака како што си замислуваше Зоки Поки.

На пример, можеше да се бања, но само во присуство на раководителот. И тоа ми е нешто – само во плиткото!

Езерото беше убаво, но што кога не можеше да го преплива!

Другарчињата беа добри, креветчињата беа меки, но што вреди сето тоа кога мораше во одредено време да се станува, да се јаде и да се спие!

О, и со тоа спиење!

Какви неволји!

Но, не заборавете едно: Зоки Поки беше сам, без домашните, а тоа сепак беше нешто!

Од друга страна пак – немаше кому да му се оплаче;

ни кому да му се налути;

а потоа му остануваше и самиот да си мисли на себе. Тоа беше и убаво, но и незгодно: ако греши, самиот си е виновен!

Па што да се прави тогаш?

Животот на Зоки Поки му се стори многу тежок.

Сакаше дури да си оди и дома.

Но, помина ден, поминаа и два и работите како да почнаа да се изменуваат. Зоки Поки почна да сфаќа нешто многу важно.

Ете на пример, си помисли, раководителите изгледаат строги, затоа што се грижат за децата и што се плашат да не им се случи нешто додека се далеку од дома. Што би правеле ние кога би нè оставиле сами? Би се бањале ... Добро. Но би се бањале цел ден. А многу деца не знаат да пливаат ... Е, тука би можело да има непријатности. Гледаш ли? Потоа и би се сончале ... и ако тоа не го правевме постепено, како што нè учеа раководителите, грпчињата ќе ни изгореа. Па и со спиењето: раководителите велат со спиењето децата раснеле ... Кој ќе го знае тоа, но ако е така – тогаш е добро. Потоа ... што има друго? Да, мораат и целите чинии убаво да се испразнат ... И тоа е убаво за нас, но здодевно е, треба да се признае. Друго ... друго што има?

Мисли Зоки Поки, ги премислува сите подробности од животот овде, па кога така ќе ги разгледа работите, некако полесно му доаѓа. Навистина, има многу непријатни работи, но овде е сепак прекрасно. Треба само да се ужива во сè.

И ете така како да почна и целото летување, верувајте Зоки Поки ги пронајде радостите.

Ќе ги отвори очите наутро – трубата свири:

– Трата-ту – трата-ту!

И Зоки ќе си помисли: „Што убаво свири! Каде ќе најдам другпат труба да ме разбудува?“

Потоа трча со другите деца кон чешмите на големата чистинка, се плиска со студената вода, се прска со децата и си мисли: „Еј уживање! Каде го има ова дома!“

ОТКРИТИЕ

Зоки Поки се врати од летување.

Додека стигна дома, тој трчаше по улицата, трчаше по скалите и така трчајќи се втурна и во собите.

Ги фрли своите работи, застапа за миг малку вчудовиден, потоа пак истрча надвор и слезе дури пред зградата.

Тука застапа и оттука како да почна да се созема.

Беше пладне и улицата мируваше во жештината, па Зоки брзо ја виде Лидија што се враќаше од градинка.

Иако мајка ѝ ја држеше за рака, таа ѝ се искуба и потрча кон Зоки. Но наеднаш, токму пред него, нешто како да ја запре и таа рече:

– О, Зо . . . Зоране . . .

Зоки беше зачуден. Од кога тој престана да биде за Лидија Зоки Поки?

– Зошто ме викаш така? – праша тој, збунувајќи се уште повеќе.

Но наместо одговор, Лидија рече:

– Си дојде ли, Зо . . . Зоране?

– Си дојдов, – рече Зоки, сè уште не верувајќи си на ушите, – ќе си играме ли после?

Лидија го гледаше зарадувано. Но Зоки Поки забележа нешто многу повеќе од тоа. Тој сфати дека таа во него гледа нешто повеќе одошто бил порано и дека поради тоа се смета недостојна да си игра со него. Што е тоа, си мислеше Зоки, што е тоа што ме прави поинаков?

Трчајќи се врати горе во станот и кога ги погледа татко си, мајка си и баба си, го забележа истото она што го откри и во очите на Лидија. Тие го гледаа восхитени од промената што се случила врз него.

– Лидија ме вика Зоран, – рече и се насмеа, а веднаш потоа праша: – Зошто ме гледате така?

– Си се изменил, Зоране, – рече тато.

– Си пораснал, сине, – рече мама.

– О, колку си пораснал, Зоки мој златен! – рече и баба.

Зоки почна да трча по собите и кога сето она што го чу го среди во својата глава, застана.

Да, сè му беше јасно.

Пополека отиде во спајзот и го најде она јаженце со кое порано секоја недела се мереше.

Потоа го исправи од петиците сè до врвот на главата, и уште повеќе се зачуди: беше поголем цели два и пол прста!

Мајко моја!

Потоа пак почна да трча скоро избекумен од радоста што му ги раскинуваше градите: ја дофати високата библиотека, со прстот го допре рамот од сликата, само малку се поткрена и можеше слободно да гледа низ прозорецот, а кваките на сите врати ги отвори лесно ... лесно како да е тато!

И кога го откри сето тоа, се втурна во собата каде што беа неговите. Не мислејќи повеќе на ништо, радосен и среќен извика:

– Па јас сум голем! Бабо, мамо, тато, јас ... јас сум голем!

Тие гледаа во него со насмевнати очи, а бабата ги избриша своите солзи радосници.

